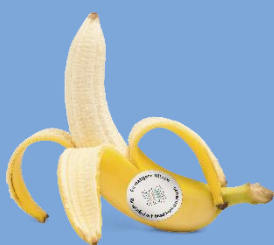

Svensk Dagligvaruhandels politiska förslag 2026

Innehåll

- 1. Hälsa – Matbutikens centrala roll för folkhälsan
- 2. Beredskap – Dagligvaruhandelns roll i kris och krig
- 3. Konkurrenskraft – Bättre förutsättningar för fler jobb och ökad tillväxt
- 4. Hållbarhet – En drivkraft i klimatomställningen

Svensk Dagligvaruhandel är branschorganisationen för dagligvaruhandeln i Sverige. Våra medlemmar är Axfood, Coop Sverige, ICA Sverige, Lidl Sverige och Livsmedelshandlarna. Dagligvaruhandeln är en viktig del i hela livsmedelskedjan och Svensk Dagligvaruhandel verkar för att vi som bransch tar ett aktivt och gemensamt ansvar för konkurrensneutrala frågor.

Matbutikens centrala roll för folkhälsan

Kost & hälsa – möjliggör hälsosamma val

Sveriges folkhälsa står inför betydande utmaningar. Allt fler rör sig för lite och äter för mycket energität och näringsfattig mat. Skillnaderna i hälsa ökar mellan grupper med olika socioekonomiska förutsättningar, och barns kostvanor försämras.

Livsmedelsverkets och Folkhälsomyndighetens gemensamma mål till 2035 – bland annat ökad konsumtion av frukt, grönt och fullkorn, och minskad konsumtion av salt, socker och energitäta livsmedel – visar tydligt att förändringen kräver insatser från hela samhället. För att uppnå en varaktig förbättring av folkhälsan räcker det inte med enskilda åtgärder som sockerskatt eller förbud, utan om långsiktiga, samordnade insatser över sektorsgränser.

Folkhälsa och hållbarhet är två sidor av samma mynt: en hälsosam kost är ofta klimatsmart. För att nå dit krävs både beteendeförändring, ekonomiska och strukturella förutsättningar som gör det lätt att välja rätt – i vardagen, i skolan, på väg till och från jobbet och i butiken.

Läs mer om
dagligvaruhandeln
inför valet
2026 och nästa
mandatperiod.

Svensk Dagligvaruhandels politiska förslag

- ▶ **Modernisera och lätta upp regelverket för hälsopåståenden.**
Lagstiftningen kring närings- och hälsopåståenden behöver göras mer flexibel för att möjliggöra kommunikation av hälsosamma produkter på ett inspirerande och konsumentvänligt sätt.
- ▶ **Hälsomärkning till konsument - Investera i att stärka och utveckla varumärket Nyckelhålet.** Märkningen har hög kännedom och förtroende bland konsumenter. Livsmedelsverket behöver ges resurser att modernisera och kommunicera den bättre – särskilt till yngre målgrupper. Ge också uppdrag till Livsmedelsverket att utreda möjligheterna till ytterligare kompletterande verktyg till hälsomärkning för att hjälpa konsumenterna att göra medvetna val.
- ▶ **Inför incitament som främjar produktutveckling.** Till exempel genom stöd till företag som utvecklar hälsosamma, näringsrika och hållbara produkter som både smakar bra och möter olika kunders önskemål. Dagens regler hindrar företag från att informera om en produkt exempelvis har fått minskad salthalt med mindre än 25 procent eller minskad sockerhalt med mindre än 30 procent. Därför behövs förenkling av lagstiftningen för att skapa förutsättningar för företag som vill informera om stegvisa förbättringar – vilket hjälper konsumenter att vänja sig gradvis och påskyndar omställningen mot bättre folkhälsa.
- ▶ **Inför lagstadgad åldersgräns för inköp av energidryck.** I dagsläget saknas lagstiftning som reglerar försäljningen av energidryck. Sedan 2009 har dagligvaruhandeln en branschöverenskommen om att tillämpa en åldersgräns vid försäljning, men denna är frivillig och inte lagstadgad.

KONTAKTUPPGIFTER

Andreas Strömberg
Näringspolitisk chef

andreas.stromberg@svdh.se

070 274 23 76

Jenny Hagberg
Hållbarhetsansvarig

jenny.hagberg@svdh.se

070 182 77 58

www.svdh.se

Läs mer om
dagligvaruhandeln
inför valet
2026 och nästa
mandatperiod.

BEREDSKAP

Dagligvaruhandelns roll i kris och krig.

FEBRUARI
2026

Ett nytt säkerhetsläge kräver stärkt livsmedelsberedskap

Omvärldsläget – ett förändrat säkerhetslandskap

Det globala säkerhetsläget har förändrats drastiskt de senaste åren.

Rysslands invasion av Ukraina och ett försämrat säkerhetsläge i vårt närområde har förändrat förutsättningarna. Tillsammans med protektionistiska strömningar i världshandeln och ett sårbart energiläge skapar det nya risker för Sveriges livsmedelsförsörjning.

EU har lanserat en ny och omfattande strategi för beredskap, med planerade försvars- och försörjningsinvesteringar på upp till 800 miljarder euro. Även Niinistö-rapporten understryker vikten av nordiskt samarbete och ett helhetsperspektiv på totalförsvar.

Sveriges livsmedelspolitik behöver anpassas till det nya säkerhetsläget.

Läs mer om
dagligvaruhandeln
inför valet
2026 och nästa
mandatperiod.

Svensk Dagligvaruhandels politiska förslag

- ▶ Inför ett nytt beredskapsläge mellan fredstid och höjd beredskap, för att ge utrymme för branschsamarbete i krisberedskapsläge.
- ▶ Kartlägg och säkra försörjningsflöden vid kris eller krig.
- ▶ Säkerställ konkurrensneutral kostnadstäckning för företag för att kunna möta behoven inom ramen för civilt försvar och stärk landsbygdsstödet för att trygga ett butiksnät med service i hela landet.
- ▶ Förbättra möjligheterna att dela viktig – även säkerhetsklassad – information med näringslivet.
- ▶ Ställ krav på myndigheter att genomföra försörjningsanalyser följt av utpekande och/eller olika former av beredskapsavtal.
- ▶ Säkerställ prioritering av livsmedelskedjan i elförsörjningen, både på nationell, regional och kommunal nivå.

KONTAKTUPPGIFTER

Andreas Strömberg
Näringspolitisk chef

andreas.stromberg@svdh.se

070 274 23 76

Ulrika Dahlin
Beredskapsansvarig

ulrika.dahlin@svdh.se

073 765 12 76

www.svdh.se

Läs mer om
dagligvaruhandeln
inför valet
2026 och nästa
mandatperiod.

KONKURRENSKRAFT

Bättre förutsättningar för fler jobb och ökad tillväxt

Konkurrenskraft – jobb och tillväxt

Den europeiska, och därmed svenska, konkurrenskraften är under hårt tryck. I Mario Draghis rapport konstateras att EU:s långsiktiga tillväxt hotas av en rad faktorer: höga energipriser, svag produktivtetsutveckling, fragmenterade marknader, låg innovationskraft, minskande arbetskraft, en tung regelbörda och växande geopolitiska spänningar. EU har i dag svårt att skala upp företag, öka forsknings- och innovationsinvesteringar och driva digital omvandling. Det kräver omfattande reformer och investeringar.

Samma strukturella problem finns i Sverige: svag tillväxt, stagnerad produktivitet och ökande kostnadstryck. Därför har konkurrenskraft blivit en av de högst prioriterade frågorna, både i Sverige och i EU. Här spelar Konkurrenskraftskompassen en viktig roll för att ge medlemsländerna en gemensam riktning. Kommissionens ambitiösa regelförenklingsagenda är direkt relevant för svensk politik.

De svenska företagens konkurrenskraft är avgörande för välfärd, reallöneökningar och ett starkare samhällsekonomiskt välstånd. Men företagen möter växande regelkomplexitet och osäkerhet. Tillväxtverket beräknar att företagens regelkostnader 2025 uppgår till 389 miljarder kronor – mer än hela dagligvaruhandelns försäljning. Företagen behöver goda förutsättningar att växa och investera för att öka innovationskraften, skapa fler arbetstillfällen och bidra till ökad tillväxt, samtidigt som arbetet med den gröna omställningen drivs och kraven på sektorn ökar.

Läs mer om
dagligvaruhandeln
inför valet
2026 och nästa
mandatperiod.

Svensk Dagligvaruhandels politiska förslag

- ▶ **Minska** företagens regelkostnader med minst 25 %, i linje med EU:s konkurrenskraftskompass.
- ▶ **Gör** den sänkta arbetsgivaravgiften för unga (19–23 år) permanent för att stärka återväxten i svensk ekonomi och dagligvarubranschen.
- ▶ **Inrätta** "Livsmedelskedjans effektiviseringskommission" som granskar betungande regler, skatter och avgifter i livsmedelskedjan – och föreslår effektiviseringar som sänker företagens kostnader.
- ▶ **Permanent** Implementeringsrådet och säkerställ strikt tolkning av EU-regler, så att Sverige undviker överimplementering som höjer priserna och försvagar konkurrenskraften.
- ▶ **Sänk** kostnaderna för tillsyn och gör den mer rättvis och likvärdig.
- ▶ **Stärk** konkurrensen genom att förenkla etablering av nya livsmedelsbutiker.

KONTAKTUPPGIFTER

Andreas Strömberg
Näringspolitisk chef

andreas.stromberg@svdh.se

070 274 23 76

Martin Andersson
Näringspolitiskt ansvarig

martin.andersson@svdh.se

073 280 14 70

www.svdh.se

Läs mer om
dagligvaruhandeln
inför valet
2026 och nästa
mandatperiod.

HÅLLBARHET

En drivkraft i klimatomställningen

Krisen

Klimatkrisen accelererar. FN:s klimatpanel visar att världen är på väg mot 2,5–2,7 graders uppvärmning i nuvarande takt – långt över Parisavtalets 1,5-gradersmål. De senaste åtta åren har varit de varmaste som uppmätts. Den biologiska mångfalden utarmas i snabb takt – WWF:s Living Planet Report visar en genomsnittlig minskning på nära 70 procent av vilda ryggradsdjurspopulationer sedan 1970. Resurserna utnyttjas ohållbart. Överfiske, utarmade jordar och ökande press på vattenförsörjning riskerar att undergräva livsmedelsproduktionen. Flera studier visar att livsmedelskedjan bidrar till en betydande andel av världens totala klimatutsläpp – mellan en fjärdedel till tredjedel av de globala CO₂-utsläppen kommer från den mat vi producerar och konsumerar. Enligt EAT-Lancets senaste rapport har många av de planetära gränserna redan överskridits, till stor del på grund av vårt nuvarande livsmedelssystem. Systemet påverkar inte enbart klimatet (växthusgaser), utan även markanvändning, färskvattentillgång, havsförurning, förlust av biologisk mångfald, föroreningar och ekosystemstress.

Politiken skärps snabbt. EU har tagit fram nya klimatmål för 2040, ett initiativ för rena företagsfordon och arbetar nu med en ny Circular Economy Act. Dessa kompletterar Green Deal och Fit for 55-paketet, med beslut om stora utsläppsminskningar till 2030.

I Sverige har Miljömålsberedningen hösten 2025, mitt i förberedelserna inför valet, sett över de nationella etappmålen så att de harmoniserar med EU:s klimatlagstiftning och styr mot netto noll-utsläpp 2045. Det innebär att politiken inför valet 2026 formas i ett läge där både EU:s och Sveriges klimatramverk är under omförhandling. Det öppnar för bättre samordning med EU, men också risk för otydlighet och dubbelreglering. För svensk dagligvaruhandel innebär det att regelbördan riskerar att öka samtidigt som konkurrensen från andra EU-länder består.

Läs mer om
dagligvaruhandeln
inför valet
2026 och nästa
mandatperiod.

Svensk Dagligvaruhandels politiska förslag

- ▶ **Genomför EU:s förpackningsförfordning utan överimplementering**
– säkra konkurrensneutrala regler som styr mot verklig återanvändning och återvinning.
- ▶ **Halvera matsvinnet till 2030**
– regelförenklingar av donationskraven i butik samt mål om 30 procent minskat livsmedelsavfall som utformas med hänsyn till svenska förutsättningar och redan uppnådda minskningar. Detta så att genomförandet blir praktiskt möjligt och inte försvårar det pågående arbetet med att minska matsvinnet.
- ▶ **Skala upp fossilfri logistik**
– utbyggd laddinfrastruktur och långsiktiga villkor som främjar användningen av el och biodrivmedel i transporter. Harmonisera med nya EU-initiativ på området.
- ▶ **Nationellt klimatanpassningsprogram för jordbruket**
– investeringsstöd för till exempel vattenhushållning, bevattningsdammar och dränering som stärker skördar och minskar utsläpp. Det livsmedelsstrategiska arbetet bör utformas så att det bidrar till uppnåendet av de nationella miljömålen.
- ▶ **Forskning och innovation i hållbara livsmedelssystem**
– särskilda satsningar på växtbaserade proteiner, metanreducerande foder och cirkulära gödsel- och förpackningslösningar.

KONTAKTUPPGIFTER

Andreas Strömberg
Näringspolitisk chef

andreas.stromberg@svdh.se

070 274 23 76

Filip Ekander
Hållbarhetsansvarig

filip.ekander@svdh.se

070 407 44 20

Jenny Hagberg
Hållbarhetsansvarig

jenny.hagberg@svdh.se

070 182 77 58

www.svdh.se

Läs mer om
dagligvaruhandeln
inför valet
2026 och nästa
mandatperiod.

